

Text: JORDI BADIA / Fotos: ORIOL OMS

Cigonyes al Pla de Bages

Potser darrerament, sense haver anat a les planes de Lleida o de Castella ni als aiguamolls de l'Empordà, haureu vist un estol de cigonyes volar pels voltants de Santpedor, o potser les haureu trobat posades en un sembrat d'ordi o damunt d'un pal elèctric. No és pas cap casualitat. Es tracta dels primers fruits del projecte conjunt de la Institució Catalana d'Història Natural i la Fundació Territori i Paisatge, iniciat l'any 2005, per a la introducció de la cigonya a la comarca del Bages.

El projecte té per objectiu l'establiment d'una nova població nidificant de cigonyes al Pla de Bages, que faciliti el contacte entre la població gran de cigonyes de les planes de Lleida i de la franja de Ponent amb les de les colònies petites existents a Catalunya resultants de reintroduccions recents. La plana humanitzada del centre del Bages, aquest triangle de terreny en trencaclosques fet de camps i boscos, camins, pobles i masos, horts, rases i torrenteres que els rius Cardener i Llobregat delimiten, sembla un hàbitat ben adequat per a les necessitats i costums de les cigonyes. S'intenten repetir al Bages els bons resultats en la recuperació de la cigonya aconseguits ja als aiguamolls de l'Empordà i a la reserva natural de Sebes, al meandre

ran d'espavilar-se i guanyar-se la vida pel seu compte. Aquests mesos seran crítics; veurem com se'n surten.

En cas de veure amb prismàtics alguna de les cigonyes lluny de Santpedor i de poder-li llegir la identificació de l'anella blanca, us agraïrem molt que ens ho feu saber a l'adreça de la ICHN (ichnbages@infonegoci.com). En el cas trist de trobar un ocell anellat mort, ja sigui una cigonya o qualsevol altra espècie, llavors és important de comunicar les dades (observador, espècie, lloc, causa aparent de la mort,...) a l'Institut Català d'Ornitologia (ICO, Museu de Zoologia, passeig Picasso s/n, 08003 Barcelona, ico@ornitologia.org) i enviar-hi l'anella metàl·lica.

Probablement les cigonyes d'aquesta primera generació fundadora no marxaran a la tardor, sinó que es quedaran a passar l'hivern prop del mas Llussà que les ha vist créixer, a menys que les arrossequi un altre estol de pas migratori. A la primavera següent s'hauran de constituir definitivament algunes parelles, ja sigui entre elles o amb cigonyes arribades de fora. Llavors vindrà la construcció dels grans nius. És d'esperar que algunes de les cigonyes efectivament s'aparellin i, qui sap, potser arribin a tirar endavant ja els primers polls. A diferència de les cigonyes progenitores que han passat una temporada llarga

de l'Ebre a Flix. Una població fixa de cigonyes al Bages podria significar la consolidació definitiva d'aquesta espècie emblemàtica i vistosa en tot el territori de Catalunya.

El projecte d'introducció de la cigonya al Bages té el seu centre neuràlgic al mas Llussà de Santpedor on, des del juliol del 2005 fins a l'abril del 2007, s'han mantingut en captivitat setze cigonyes joves, en un aviari expressament dissenyat i construït per l'empresa Guaret Serveis Ambientals. L'aviari és una instal·lació tancada amb una xarxa i amb bones vistes de l'entorn. Els polls de cigonya van ser proporcionats, amb pocs mesos d'edat, pel centre de recuperació de fauna salvatge de Vallcalent (Lleida) del departament de Medi Ambient i Habitatge. S'han alimentat sobretot dels menuts de pollastre que abans, quan a les cases es feia bullir el caldo, es tiraven a l'olla. L'amo del mas, en Narcís Sala, n'ha tingut cura, tant pel que fa al benestar dels animals com per les oportunes explicacions als visitants. Aquestes cigonyes han passat prop de dos anys en captivitat per tal d'acostumar-se completament al lloc, per tal d'adquirir-ne la *impronta*, en terminologia d'etologia.

Mitjançant l'acord amb la companyia Fecsa Endesa i amb l'Ajuntament de Santpedor, s'han revisat i modificat les línies elèctriques de l'entorn per prevenir possibles accidents. També, per tal de facilitar-los la confecció del niu, s'ha instal·lat una plataforma enlairada en un camp proper a l'aviari. Les cigonyes han estat anellades per a una posterior identificació, fins i tot en vol. Una festa infantil amb les escoles de Santpedor els va donar la benvinguda el divendres 30 de març. Finalment, les setze cigonyes, ja adultes, han estat alliberades aquest abril. Ara hau-

en captivitat, les cigonyes descendents han de recuperar ja l'instint migratori característic de l'espècie.

Per tal d'assegurar l'èxit, el procés es repetirà amb una segona generació de cigonyes. L'alliberament de la segona generació, la primavera del 2009, permetrà reforçar la població.

Si tot va bé, la presència de la cigonya al Pla de Bages començarà a ser quotidiana. Observarem la cigonya, l'ocell de més envergadura de Catalunya, solcar el cel en vol majestuós i escoltarem el claquejar de ritme flamenc dels seus llargs becs. Com a badocs d'obres seguirem dia a dia la construcció dels grans nius de branques imbrincades i, expectants, esperarem que la parella de cigonyes porti els seus fills al món. L'anar i venir estacional de les cigonyes, com el d'orenetes i falziots, ens mostrarà un dels fenòmens naturals més extraordinari: la migració. La comarca haurà recuperat una espècie ben popular. ■

Fotografies:

1. Un parell de cigonyes, ja anellades, esperen encara dins l'aviari del mas Llussà
2. Una cigonya atrevida descobreix el forat obert a la xarxa de l'aviari i surt a conèixer món
3. Dibuix commemoratiu del primer alliberament de cigonyes al mas Llussà de Santpedor la primavera del 2007, obra de l'artista Toni Llobet

Pàgina esquerra: El primer vol d'una cigonya, just després de l'alliberament